

การปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี

บุญญะรักษ์ คำนวนชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่อง การปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เสนอโดย นางสาวบุญญะรักษ์ คำนวนชัย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำรงหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)
วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2552

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ดร.ธนิตต์ จิตวิวัฒน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ สุขเดहा)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิคม สัยงกุล)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.ทิภาวรรณ เลขวัณณะ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนอห์ สุขเกหา ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิคม สยังกุล
ชื่อนักศึกษา	บุญญะรักษ์ คำนวนชัย
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) ศึกษาการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี 2) เปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามอายุ คุณวุฒิทางการศึกษา บทบาทหน้าที่ อาชีพของผู้ปกครองนักเรียน และเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 399 คน จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างสุทธยามาเน่ (Yamane) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.932 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย(mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(standard deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) ทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้สูตรของเชฟเฟ (Scheffe's method) และการทดสอบที(t-test independent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และในแต่ละด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในแต่ละด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และด้านความมีเหตุผล
2. การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามอาชีพไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอายุ กลุ่มครูที่มีอายุต่ำกว่า 36 ปี กับกลุ่มครูอายุมากกว่า 40 ปี กลุ่มครูที่มีอายุ 36 – 40 ปี กับกลุ่มครูอายุมากกว่า 40 ปี คุณวุฒิทางการศึกษา ผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าที่สูงกว่าปริญญาตรี บทบาทหน้าที่ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ปกครอง ครูกับผู้ปกครอง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีที่ต่างเขตกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thesis Title **Teacher's Practices Following the Sufficiency Economy Theory, under Saraburi Educational Service Area Office**

Thesis Advisors **Asst. Prof. Dr. Sanae Sukkeha**
Asst. Prof. Nikom Sayungkhoon

Name **Boonyarak Khornnuanchai**

Concentration **Educational Administration**

Academic Year **2009**

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study teachers' practices following the sufficiency economy theory, under Saraburi Educational Service Area Office, and 2) compare their practices when they were classified by gender, education, position, students' parents' occupation, and area of Saraburi Educational Service Office. The sample calculated its size using Yamane Formula was 399 management, teachers, and students' parents. The instrument used in this research was a questionnaire about teachers' practices following the sufficiency economy theory, with a reliability of 0.9845. The data were analyzed in a term of mean, standard deviation, one-way ANOVA, Scheffe's method, and t-test.

The research results were as follows:

1. in overall, the teachers' practices were good. Considered individual practice, each of them was good and was ranged in descending order as follows: moderation, need of self-immunity for sufficient protection, and reasonableness
2. classified by occupation, the teachers had indifferent practices. However, classified by age – younger than 36, 36-40, older than 40, education – lower than or equal bachelor degree, higher than bachelor degree, position – management with parents, teacher with parents, and the area of Saraburi Educational Service Area Office, their practices were different at a significance level of .05.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ เรื่องการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ สุขเคหา ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์นิคม สยังกุล กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นแนวทางอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ดร.ทรงศรี คุนทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนไสว นายธงชัย เมฆพยับ และนายอภิชาติ ไบโพธิ์ ในความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณ ดร.ชนัดถ์ จูติวรทัต ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.ทิภาวรรณ เลขวัฒนะ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนความรู้และให้คำแนะนำ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองนักเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลในการออกแบบสอบถามอย่างดียิ่ง และขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้มอบความห่วงใยและให้กำลังใจโดยเสมอมา ตลอดจนผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนที่มีสามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดในที่นี้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างกำลังใจให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องสักการบูชาพระคุณแต่มีคา มารดา และครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทสรรพวิชาให้ผู้วิจัยทุกท่านตั้งแต่เยาว์วัยถึงปัจจุบัน ตลอดจนผู้มีพระคุณที่สนับสนุนเกื้อกูลมาโดยตลอด

บุญญะรักษ์ คำนวนชัย

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
สมมติฐานในการวิจัย	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
การบริหารสถานศึกษา	9
ความหมายของการบริหารสถานศึกษา	9
ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา	10
ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา	12
ครู	14
ความหมายของครู	14
ความสำคัญของครู	14
บทบาทของครู	17
การปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู	46
ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	46
ความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	46
แนวปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
งานวิจัยในประเทศ	55
งานวิจัยต่างประเทศ	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	63
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ.....	64

	หน้า
บทที่ 3 (ต่อ)	
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
ความมุ่งหมายในการวิจัย	89
สมมติฐานในการวิจัย	89
วิธีดำเนินการวิจัย	89
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผล	92
ข้อเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	110
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	111
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือ	118
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (try out) เครื่องมือในการวิจัย	124
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย	126
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือ	129
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์	131

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ คุณวุฒิทางการศึกษา บทบาทหน้าที่ อาชีพผู้ปกครอง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	71
ตาราง 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี	72
ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านความพอประมาณ	72
ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านความมีเหตุผล	74
ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	75
ตาราง 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามอายุ	77
ตาราง 7 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Secheffe's Method) ของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามอายุ ภาพรวม	78
ตาราง 8 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Secheffe's Method) ของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามอายุ ด้านความพอประมาณ	78
ตาราง 9 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Secheffe's Method) ของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามอายุ ด้านความมีเหตุผล	79
ตาราง 10 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Secheffe's Method) ของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามอายุ ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	79

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา	80
ตาราง 12 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Secheffe's Method) ของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา ภาพรวม	81
ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Secheffe's Method) ของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา ด้านความพอประมาณ	81
ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Secheffe's Method) ของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา ด้านความมีเหตุผล	82
ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Secheffe's Method) ของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	83
ตาราง 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามบทบาทหน้าที่	83
ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Secheffe's Method) ของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามบทบาทหน้าที่ ภาพรวม	84
ตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Secheffe's Method) ของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามบทบาทหน้าที่ ด้านความ พอประมาณ	85

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Secheffe's Method) ของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามบทบาทหน้าที่ ด้านความมีเหตุผล	85
ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Secheffe's Method) ของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามบทบาทหน้าที่ ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	86
ตาราง 21 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง	87
ตาราง 22 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้การทดสอบที (t- test for Independent Samples)	87

สารบัญภาพ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	หน้า 8
----------------------------------	-----------

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี